

Записник бр. 4

Записник са Четврте седнице Одбора за праћење спровођења ИПАРД III програма
27. новембар 2024. године, Београд

I Списак учесника

Седници су присуствовали чланови ИПАРД III Одбора за праћење са правом гласа, и то представници:

1. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: МПШВ): Сектор за пољопривредну политику;
2. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде: Управа за пољопривредно земљиште;
3. Министарства заштите животне средине;
4. Министарства државне управе и локалне самоуправе;
5. Министарства науке, технолошког развоја и иновација;
6. Министарства за бригу о селу;
7. Републичког завода за статистику Србије;
8. Агенције за заштиту животне средине;
9. Завода за заштиту природе Србије;
10. Фонда за развој Републике Србије;
11. Републичког геодетског завода;
12. Развојне агенције Србије;
13. Привредне коморе Србије;
14. Сталне конференције градова и општина;
15. Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
16. Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу;
17. Задружног савеза Србије;
18. Асоцијације пољопривредника;
19. Удружења пољопривредника „Клуб 100П плус“;
20. „Војводина аграр” Асоцијације примарних пољопривредних произвођача Д.О.О. Бечеј;
21. Мреже за рурални развој Србије;
22. Удружења произвођача млека Србије;
23. Националне асоцијације прерађивача млека „*SEDA*“;
24. Националне асоцијације „Сеоски туризам Србије“;
25. Удружења „Мрежа локалних акционих група Србије“;
26. Националног удружења за развој органске производње „*SERBIA ORGANICA*“;
27. Српског удружења младих пољопривредника „СУМП“;
28. Савеза удружења „Независна асоцијација пољопривредника Србије“;
29. Пословног удружења „Заједница живинара” и
30. Савеза винара и виноградара Србије.

Присутни представници без права гласа:

1. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за аграрна плаћања (ИПАРД агенција);
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Одељење за управљање ИПАРД програмом (ИПАРД Управљачко тело);
3. Министарство финансија;
4. Канцеларија за ревизију система управљања средствима ЕУ (Ревизорско тело) и

5. Министарство за европске интеграције.

Присутни представници без права гласа у својству посматрача:

1. Институт за примену науке у пољопривреди;
2. Удружење банака Србије;
3. Институт *BioSens* и
4. Пословно удружење увозника и извозника пољопривредне механизације.

Седници нису присуствовали чланови ИПАРД III Одбора за праћење (са и без права гласа), и то представници:

1. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – председавајући;
2. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде: Сектор за међународну сарадњу и европске интеграције;
3. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде: Сектор за рурални развој;
4. Министарства привреде;
5. Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
6. Министарства туризма и омладине;
7. Министарства рударства и енергетике;
8. Националног друштва за воћарску производњу „Наше воће Србија”;
9. Удружења „Натура Балканика”;
10. Кластера аквакултуре „Наша риба”;
11. Кабинета председника Владе Републике Србије;
12. Пољопривредног факултета Универзитета у Београду;
13. Туристичке организације Србије.

Четвртој седници ИПАРД III Одбора за праћење (у даљем тексту: ИПАРД III ОП) присуствовали су и представници Генералног директората за пољопривреду и рурални развој Европске комисије (у даљем тексту: *DG AGRI*, ЕК) у саветодавној улози, Тела за подршку Националном службенику за одобравање и Рачуноводственог тела, као и представници ИПАРД Управљачког тела и ИПАРД агенције.

Резултат:

Седници је присуствовало 30 чланова/заменика чланова од укупно 40 чланова/заменика чланова са правом гласа. Кворум је постигнут и одлуке су се могле доносити.

Прилог 1 Записника: Листа учесника;

Прилог 2 Записника: Дневни ред.

II Исход седнице ИПАРД III Одбора за праћење

Тачка 1 Дневног реда: Уводна обраћања

Четврта седница ИПАРД III ОП започета је обраћањем *гђе Јасмине Миљковић*, шеф ИПАРД Управљачког тела, начелник Одељења за управљање ИПАРД програмом, МПШВ, која је поздравила учеснике и чланове ИПАРД III ОП, представнике ЕК и изразила захвалност члановима који су се одазвали позиву за учешће на скупу. Такође, захвалила се Сталној конференцији градова и општина (у даљем тексту: СКГО) на подршци у организацији седнице ИПАРД III ОП.

Тачка 1.1 Дневног реда

Гђа Јелена Благојевић, државни секретар, МПШВ, на почетку уводног обраћања поздравила је присутне испред МПШВ. Државна секретарка је истакла да ће МПШВ

наставити да улаже велике напоре како би средства из ИПАРД фонда доспела до крајњих корисника. Изразила је задовољство због потписивања Финансијског споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије, чиме је остварен предуслов за повлачење средстава опредељених у оквиру ИПАРД III програма. Нагласила је да је спровођење ИПАРД III програма започело расписивањем јавних позива и додала да је Први јавни позив за Меру 1 завршен у септембру, док је Други јавни позив за ову Меру завршен 8. новембра 2024. године, а предмет овог јавног позива биле су инвестиције у набавку новог трактора. Такође, најавила је да се до краја године очекује расписивање нових јавних позива из ИПАРД III програма, и то јавни позив за набавку опреме, машина и механизације у оквиру Мере 1, као и Први јавни позив у оквиру Мере 3. Искористила је прилику да подсети присутне да је подршка у оквиру ИПАРД III програма доступна кроз четири акредитоване мере, као и да је планирано увођење нових мера. На крају излагања, нагласила је да је потребно ставити акценат на бољу информисаност и едукацију потенцијалних корисника, као и да треба применити сва искуства стечена током претходног периода у циљу повећања ефикасности спровођења ИПАРД програма. **Гђа Благојевић** је пожелела успешан рад у наставку седнице.

Тачка 1.2 Дневног реда

Овом тачком дневног реда било је планирано обраћање **гђе Јоване Здравковић**, помоћник министра, Сектор за управљање средствима Европске уније, Министарство финансија. **Гђа Миљковић** изразила је жаљење због немогућности присуства **гђе Здравковић** и напоменула да присутне колеге из Министарства финансија стоје на располагању за сва евентуална питања.

Тачка 1.3 Дневног реда

Г. Frank Bollen, руководилац јединице Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Генерални директорат за пољопривреду и рурални развој, Европска комисија, на почетку свог обраћања поздравио је све присутне и изразио посебну захвалност државној секретарки на уводном обраћању. Осврнуо се на недовољну искоришћеност ИПАРД II средстава и најавио да ће остварени резултати по питању апсорпције ИПАРД II средстава, са освртом и на резултате осталих земаља које спроводе ИПАРД програм, бити детаљније представљени у наставку седнице. Истакао је да искоришћеност средстава није на задовољавајућем нивоу, узимајући у обзир да је у претходном периоду Република Србија пет пута добила продужење рока за коришћење опредељених средстава. Надаље навео је да аутоматско отказивање додељених средстава (*de-commitment*) до сада износи око 22 мил. EUR доприноса ЕУ, као и да се до краја године очекује значајно повећање овог износа. Нагласио је да би сва ИПАРД тела укључујући и чланове ОП требало да извуку научене лекције како се слична ситуација не би поновила и током спровођења ИПАРД III програма. Када је реч о спровођењу ИПАРД III програма, истакао је да је крајем октобра 2024. године потписан Финансијски споразум између Европске комисије и Владе Републике Србије чиме је створена могућност уговарања пројеката. У наставку је навео да постоји добар одзив корисника у оквиру Првог јавног позива за Меру 1 и додао да захтевана средства скоро четири пута премашују опредељени буџет за овај јавни позив. Изразио је наду да ће се овакав тренд наставити и у будућим позивима како за ову, тако и за остале мере. Такође, осврнуо се и на поверавање послова спровођења буџета за Меру 4, Меру 5 и Меру 6 и почетак њиховог спровођења и додао да постоје одређена кашњења у том погледу. Подсетио је присутне да су кроз ИПАРД III програм опредељена значајно већа средства у односу на ИПАРД II програм. У том смислу, указао је да је потребно што пре започети са обрадом захтева и уговарањем корисника, а у циљу боље искоришћености средстава. Навео је да би до краја 2025. године требало искористити око 27 мил. EUR доприноса ЕУ како би се избегао ризик од аутоматског отказивања додељених средстава (*de-commitment*). Указао

је на потребу промоције и повећања видљивости чиме би се подигла свест потенцијалних корисника о свим могућностима које ИПАРД програм пружа. Своје излагање закључио је изразивши наду да ће кроз ИПАРД III програм бити остварени бољи резултати у поређењу са ИПАРД II програмом.

Тачка 1.4 Дневног реда

Г. Никола Тарбук, генерални секретар, СКГО, поздравио је све присутне испред СКГО и исказао задовољство због учешћа на седници. Изразио је дубоко уверење да је заједничким снагама могуће унапредити спровођење ИПАРД програма и тиме допринети развоју пољопривреде и руралних подручја у Републици Србији. Захвалио се представницима Европске комисије на подршци коју пружа путем ИПАРД програма, као и представницима МПШВ на оствареној доброј сарадњи. У даљем излагању истакао је значај руралног развоја и додао да СКГО заједно са јединицама локалне самоуправе ради на стварању повољнијих услова за развој руралних подручја. Навео је да СКГО има активну улогу партнера МПШВ кроз низ активности и истакао да стратешки план, који траје до 2025. године, истиче важност оснаживања локалних самоуправа у области пољопривреде и руралног развоја, као и приближавања њихових услуга сеоском становништву. У том смислу, истакао је да се наведено оснаживање спроводи кроз обуке, иницијативе и пројекте који се реализују последњих неколико година. У наставку је указао да би приоритет требало дати мерама које су фокусиране на подршку ширем развоју руралних локалних заједница, као што су Мера 6 и Мера 5. Истакао је да се СКГО залаже за поверавање послова спровођења буџета за Мери 6 и додао да треба радити на јачању капацитета како би опредељена средства за ову Мери била ефикасно искоришћена. Навео је да је СКГО у могућности да узме активно учешће у свим активностима МПШВ које су од значаја за локалне самоуправе, као што је израда стратешких документа, законске основе, промотивни догађаји и сл. Пожелео је успешан рад у наставку седнице.

Тачка 2 Дневног реда: ИПАРД програм - Тренутно стање са аспекта Европске комисије

Гђа Anna Nowak-Wood, Јединица Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Генерални директорат за пољопривреду и рурални развој, Европска комисија, је представила преглед ситуације по питању спровођења ИПАРД II и ИПАРД III програма у земљама кандидатима са нагласком на стопу извршења ИПАРД средстава и ризик од аутоматског отказивања додељених средстава (*de-commitment*) на крају периода спровођења. У свом обраћању нагласила је значај ефикасног коришћења научених лекција стечених током претходног периода, али и да је потребно радити на убрзању поверавања послова за спровођење нових мера у оквиру ИПАРД III програма. На крају излагања истакла је да би требало размотрити могућност уговарања средстава изнад износа опредељеног по позиву и додала да се овај приступ користи у другим земљама корисницама ИПАРД фонда.

Тачка 3 Дневног реда: Остварени резултати у спровођењу ИПАРД II и ИПАРД III програма

Г. Слободан Николовски, директор Управе за аграрна плаћања, ИПАРД агенција, представио је досадашње резултате у спровођењу ИПАРД II програма са посебним освртом на реализацију ИПАРД средстава на годишњем нивоу, а потом је дао приказ пројекције исплате за одобрене пројекте до краја године. Други део излагања односио се на тренутни статус у спровођењу ИПАРД III програма. На крају излагања осврнуо се на јачање институционалних и људских капацитета за ИПАРД III програмски период.

Тачка 4 Дневног реда: Дискусија

Гђа Anna Nowak-Wood, Јединица Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Генерални директорат за пољопривреду и рурални развој, Европска комисија, укључила се у дискусију и надовезала на презентацију ИПАРД агенције. Том приликом навела је да је, посматрано по годинама, приметан напредак у погледу реализације ИПАРД средстава, али да су резултати незадовољавајући уколико се узме у обзир целокупан период спровођења ИПАРД II програма. Додала је да је потребно утрошити значајнији износ средстава кроз ИПАРД III програм у односу на ИПАРД II програм. Када је реч о јавним позивима, истакла је да је Први јавни позив за Мере 1 био продужен неколико пута. Нагласила је да постоји добар одзив потенцијалних корисника кроз досадашње позиве и изразила наду да ће инвестиције у набавку трактора бити брзо реализоване, узимајући у обзир да до краја 2025. године треба искористити око 27. мил. EUR. Што се тиче људских капацитета, указала је да је потребно у што краћем року попунити места помоћника директора у ИПАРД агенцији на дугорочној основи, с обзиром да је то један од услова из Финансијског споразума.

Г. Слободан Николовски, надовезао се на излагање **гђе Nowak-Wood** и навео да апсорпција средстава из ИПАРД II програма износи 58,8%, додао је да се ИПАРД програм по први пут спроводи у Републици Србији, као и да је постојао недостатак знања и недовољна едукација запослених. Он је истакао да је у претходном периоду стечено искуство, као и да су унапређена знања и вештине запослених, што је значајно са аспекта спровођења ИПАРД III програма. Обраћање је закључио изразивши наду да ће апсорпција средстава из ИПАРД III програма бити значајнија.

Гђа Јасмина Миљковић, се укључила у дискусију и осврнула на излагање **г. Николовског**. Навела је да је спровођење ИПАРД II програма пратио низ неповољних околности које су имале утицаја на глобалном нивоу (пандемија COVID-19, криза у Украјини). Такође, указала је да су опредељени буџети другим земљама корисницама ИПАРД фонда били на нижем нивоу од буџета који је опредељен Републици Србији и додала да је наша земља по први пут спроводила ИПАРД програм, док су друге државе већ имале искуства у спровођењу кроз сличне програме.

Гђа Марија Антанасковић, Пословно удружење увозника и извозника пољопривредне механизације, поставила је питање у вези са јавним позивом за набавку опреме, машина и механизације у оквиру Мере 1 и навела да постоји бојазан да нису опредељена довољна средства за овај јавни позив. Такође, поставила је питање и да ли се може очекивати још јавних позива за овај тип инвестиције.

Г. Николовски је у одговору на претходно питање истакао да ће планирани буџет за позиве који ће бити објављени током 2025. године укључити и алокације из 2026. и 2027. године како би што већи број корисника могао да оствари подршку. Додао је да ће у оквиру завршених јавних позива из ИПАРД III програма бити спроведена процедура бодовања и рангирања. **Гђа Миљковић** је додала да је буџет за јавне позиве обухватао максимални износ средстава која су тренутно на располагању. Навела је да опредељени буџет у оквиру Мере 1 за инвестиције у набавку опреме, машина и механизације износи 14,4 мил. EUR, те да ће почетком децембра 2024. године бити објављен јавни позив. У наставку је додала да се почетком сваке године објављује План јавних позива који укључује динамику објављивања јавних позива, као и опредељене износе по јавном позиву.

Гђа Наташа Пантић, в.д. помоћника директора Сектора за одобравање пројеката, ИПАРД агенција, истакла је да непроверене информације негативно утичу на потенцијалне кориснике ИПАРД програма. Такође, навела је да се предузимају сви неопходни кораци како би ИПАРД средства доспела до корисника. У наставку се осврнула на презентацију **г. Николовског** и указала да је Први јавни позив за Меру 1 обухватао инвестиције у изградњу и опремање што имплицира да се ради о пројектима веће вредности, док ће Трећи јавни позив обухватити инвестиције у набавку опреме, машина и механизације, те да је реч о пројектима мање вредности што указује на то да ће већи број корисника бити подржан.

Г. Драган Рогановић, Мрежа за рурални развој Србије, поставио је питање које се односи на поверавање послова спровођења буџета за Меру 4 и Меру 5, као и када се може очекивати објављивање јавних позива за ове мере. **Гђа Миљковић** је у одговору навела да је планирано да се до краја првог квартала 2025. године припреми и Европској комисији пошаље акредитациони пакет за наведене мере. Додала је да процес акредитације обухвата и ангажовање екстерне ревизије и навела да су у претходном периоду кроз подршку пројекта спроведене припремне активности.

Г. Јовица Јакшић, Савез удружења „Независна асоцијација пољопривредника Србије”, се укључио у дискусију и изнео да је дошло до пораста цене пољопривредних машина и трактора, као и гвожђа. Сматра да је навеће интересовање корисника за овај тип инвестиција, те да би требало повећати опредељени буџет. У наставку се осврнуо на ситуацију по питању измирења пореских дуговања и додао да би требало оставити одређени рок како би пољопривредници могли да измире своја дуговања. **Г. Николовски** је у одговору навео да је Правилником за спровођење Мере 1 јасно дефинисано да у тренутку подношења захтева за одобравање пројекта морају да буду измирени порези и доприноси. **Гђа Миљковић** се надовезала истакавши да је током ИПАРД II програма велики број пројеката управо из овог разлога био предмет допуне, што је значајно утицало на дужину процеса обраде захтева.

Г. Frank Bollen, руководилац јединице Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Генерални директорат за пољопривреду и рурални развој, Европска комисија, се укључио у дискусију и истакао да треба водити рачуна о балансу Програма, односно на то како је опредељени буџет распоређен по мерама и годинама. Додао је да ИПАРД програм није намењен само инвестицијама у набавку трактора, те да се нада да ће бити подржане и друге инвестиције, као и нове мере. Позвао је присутне да изнесу своје предлоге у погледу унапређења искоришћености Програма.

Гђа Радмила Вучинић, „Војводина аграр” Асоцијација примарних пољопривредних произвођача Д.О.О. Бечеј, осврнула се на иницијативу по питању унапређења спровођења Програма, те изразила незадовољство по питању укључивања датих предлога. **Гђа Јасмина Миљковић** се надовезала истакавши да је већина предлога усвојена и, у вези са тим, навела конкретне примере. Истакла је да су иницијативе од стране чланова ОП од великог значаја за унапређење Програма и изразила наду да ће се добра сарадња наставити и у будућности. **Гђа Радмила Вучинић** се затим осврнула на неке од потешкоћа, попут измиривања пореских дуговања, рад катастра и сл.

Тачка 5 Дневног реда: Усвајање предлога Дневног реда

Гђа Јасмина Миљковић је констатовала да је кворум постигнут, након чега се приступило гласању за усвајање Дневног реда Четврте седнице ИПАРД III Одбора за праћење.

Одлука број 1

Дневни ред Четврте седнице ИПАРД III ОП усвојен је једногласно.

Тачка 6 Дневног реда: Усвајање предлога Записника са претходне седнице ИПАРД III Одбора за праћење

Гђа Јасмина Миљковић је констатовала да је Записник са Треће седнице ИПАРД III Одбора за праћење једногласно усвојен.

Одлука број 2

Записник са Треће седнице ИПАРД III ОП усвојен је једногласно.

Тачка 7 Дневног реда: Информације о спровођењу одлука усвојених на Трећој седници ИПАРД III Одбора за праћење и измени чланова

Гђа Јасмина Миљковић дала је преглед спроведених активности између две седнице. У свом излагању подсетила је присутне да су у претходном периоду затворена два јавна позива за Меру 1, а затим је додала да су усвојени Правилник о условима, начину и поступку спровођења Мере Техничка помоћ у оквиру ИПАРД III програма, као и Правилник о методологији утврђивања референтних цена за утврђивање основице за обрачун ИПАРД подстицаја у оквиру ИПАРД III програма, док се Правилник за спровођење Мере 3 налази у поступку прикупљања мишљења. Најавила је да ће по објављивању Правилника за спровођење Мере 3 бити објављен јавни позив за ову Меру, као и да ће томе претходити радионица за консултанте. Такође, у свом излагању говорила је и о значају потписаног Финансијског споразума, што је био предуслов за повлачење опредељених средстава у оквиру ИПАРД III програма. У наставку излагања указала је на реализоване промотивне активности и укратко представила промотивни материјал који је одштампан кроз Меру 9 – Техничка помоћ.

Такође, у периоду између две седнице ОП дошло је до измене чланова ИПАРД III ОП и њихових замена и то представника: Сектора за рурални развој Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарства за бригу о селу, Фонда за развој Републике Србије, Националног друштва за воћарску производњу „Наше воће Србија”, као и Пословног удружења за живинарство „Заједница живинара”. Ове измене чланова потврђене су доношењем Решења о оснивању ИПАРД III ОП.

Тачка 8 Дневног реда: Предлог критеријума селекције за Меру 7 – Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања

Гђа Јасмина Миљковић, у свом излагању навела је да је на предлог представника Европске комисије припремљена измена бодовне листе за Меру 7, а која је усвојена од стране чланова ОП у јулу 2023. године. Предлог измене тиче се значајног повећања бодова који се додељују подносиоцима захтева у оквиру Сектора директног пласмана пољопривредно - прехранбених производа и производа домаће радиности, као и Сектору услуга малог обима, а у циљу промоције ова два нова сектора и стварања предуслова за што бољу реализацију инвестиција.

Тачка 8.1 Дневног реда: Дискусија и процедура гласања

Након спроведене процедуре гласања, **гђа Јасмина Миљковић** је констатовала да је Предлог критеријума селекције за Меру 7 – Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања једногласно усвојен.

Одлука број 3

Предлог критеријума селекције за Меру 7 – Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања усвојен је једногласно.

Тачка 9 Дневног реда: Предлог Друге измене ИПАРД III програма

Гђа Марина Вујовић, виши саветник за програмирање агро-еколошко климатских мера и мера органске производње ИПАРД програма, Група за програмирање ИПАРД мера за унапређење квалитета живота у руралним подручјима, ИПАРД Управљачко тело, представила је Предлог Друге измене ИПАРД III програма. Најзначајније измене тичу се измена у оквиру Мере 4, Мере 5 и Мере 7, али су такође обухваћене и измене које се тичу усклађивања са смерницама Европске комисије и Листом прихватљивих трошкова, ажурирања заједничких контекст показатеља, као и техничке корекције.

Тачка 9.1 Дневног реда: Дискусија и процедура гласања

Гђа Слађана Шкобић, Завод за заштиту природе Србије, се укључила у дискусију и поставила питање у вези са подношењем захтева за услове о заштити природе у оквиру операције - Одрживо управљање ливадама и пашњацима. **Гђа Марина Вујовић**, је у одговору навела да би сам корисник требало да поднесе захтев Заводу или Министарству, а у зависности од тога да ли се парцела налази у заштићеном подручју или ван њега. **Гђа Слађана Шкобић** је апеловала да би и Завод за заштиту природе Србије требало да узме учешће у раду.

Гђа Милка Недељковић, Удружење „Мрежа локалних акционих група Србије”, поставила је питање у вези са спровођењем Мере 4 и навела да ливаде и пашњаци нису прихватљиви са аспекта основних подстицаја у биљној производњи, а затим је затражила појашњење у вези са циљем Мере 4 и прихватљивим корисницима. **Гђа Марина Вујовић** је у одговору навела да у оквиру Мере 4 корисник остварује право на подршку уколико испуњава одређене услове у оквиру сваке операције. Нагласила је да је циљ Мере 4 заштита животне средине на газдинству и да у том смислу нема ограничења као у случају других мера, већ сва регистрована газдинства која се одлуче да примењују одређене агро-техничке мере у оквиру одабране операције могу бити прихватљиви корисник. **Г. Зоран Кнежевић**, помоћник директора, Сектор за послове координације, међународне сарадње и Интегрисаног система управљања и контроле, ИПАРД агенција, укључио се у дискусију и истакао да се, у складу са правним основом за основне подстицаје у биљној производњи, директна плаћања односе само на ливаде сејанице, док ће корисници у оквиру Мере 4 ИПАРД програма моћи да остваре подршку за оба типа ливада и пашњака.

Г. Александар Винчић, Савез винара и виноградара Србије, навео је да већ дуже време нема националне мере за подизање винограда, те да доста корисника покушава да оствари ИПАРД подршку. У наставку је поставио питање због чега је као услов постављено да закуп државног земљишта буде на период од 10 година и додао да се пословни планови израђују на период од пет година. **Гђа Миљковић** је у одговору навела да је овакав услов постављен због *ex-post* контроле, која се спроводи у периоду од пет година након реализације инвестиције, те да корисник у том периоду мора да користи инвестицију у складу са наменом. У наставку је указала да је у оквиру ИПАРД програма прихватљива инвестиција у подизање матичних засада винограда, док подизање винограда није прихватљива инвестиција, с обзиром на то да је у оквиру ИПАРД II програма потекла иницијатива да ова врста инвестиција буде подржана из националног буџета. Додала је да би увођење овог типа инвестиције могао да буде предмет неке наредне измене Програма, уколико буде иницијативе за тако нешто. **Г. Александар Винчић** је даље указао на проблем истицања периода закупа на државном земљишту, чиме је сужен број корисника који могу да конкуришу. **Гђа Миљковић** је навела да се по овом питању може организовати састанак како би се утврдило које су могућности за превазилажење проблема, а у складу са правним основом.

Г. Жарко Кобиларов, Удружење пољопривредника „Клуб 100П плус“, се осврнуо на излагање **Гђе Радмиле Вучинић** и истакао да нису усвојени предлози за одређивање подручја са отежаним условима рада у пољопривреди, те да тренутно најразвијеније општине на територији Војводине спадају у ова подручја. У наставку је поставио питање у вези са потписивањем Финансијског споразума и додао да је на претходној седници ОП било највљено да ће исти бити потписан у августу. Такође, сугерисао је да се убудуће остави дужи период између објављивања позива за тракторе и набавку опреме, машина и механизације, како би корисници могли да аплицирају за оба типа инвестиција. **Гђа Јасмина Миљковић** је у одговору навела да потписивање Финансијског споразума подразумева низ бирократских процедура, те да је МПШВ преузело ризик објављивања јавних позива и пре потписивања овог Споразума. Такође, навела је да није остављен дужи период између објављивања јавног позива за тракторе и набавку опреме, машина и механизације из разлога што до краја 2025. године треба да буде потрошено око 27 мил. EUR како би се избегао ризик од аутоматског отказивања додељених средстава (*de-commitment*), а да је ове врсте инвестиција могуће реализовати у краћем року. Додала је да је целокупан предвиђени износ за тракторе расписан, те да се не очекује више позива за ову врсту инвестиције у овом програмском циклусу.

Гђа Слађана Шкобић се укључила у дискусију и поставила питање у вези са врстом ливаде која је прихватљива кроз Меру 4. **Гђа Марина Вујовић** је у одговору навела да се ради о природним ливадама и пашњацима.

Г. Васа Цигурски, Удружење произвођача млека Србије, поставио је питање да ли ће након објављивања резултата из Првог јавног позива за Меру 1 бити објављен јавни позив за инвестиције у опремање. **Гђа Миљковић** је у одговору појаснила да ће наредни јавни позив за Меру 1 обухватати инвестиције у набавку опреме, машина и механизације, искључујући изградњу. Додала је да се разматра објављивање посебног јавног позива који ће укључивати инвестиције у подизање вишегодишњих засада у сектору воћарства. У наставку је **г. Цигурски** говорио о разлозима слабог одзива потенцијалних корисника из сектора сточарства. **Г. Николески** је још једном подвукао да ИПАРД агенција стоји на располагању како подносиоцима захтева, тако и консултантима и навео да је приликом преузимања решења вршена дисеминација водича. **Г. Цигурски** је указао да су цене инвестиција у склопу ИПАРД програма и до 30% веће. **Г. Николески** је појаснио да МПШВ не може утицати на тржишне цене.

Гђа Марија Антанасковић, се надовезала на претходно излагање и навела да су цене пољопривредне механизације, пре свега из Европске уније, у претходном периоду повећане за 30 до 40% услед пораста цена енергената, материјала и сл.

Г. Слободан Николески је подсетио да се спроводи индексација цена у циљу ублажавања последица пораста цена на тржишту, а како би корисници остварили већи износ подршке.

Гђа Наташа Пантић се укључила у дискусију и истакла да ИПАРД агенција спроводи двоструки систем провере путем система три понуде и базе референтних цена.

Након спроведене процедуре гласања, **гђа Миљковић** је констатовала да је Предлог Друге измене ИПАРД III програма усвојен, уз навођење да је један члан ОП суздржан.

Одлука број 4	Предлог Друге измене ИПАРД III програма је усвојен.
----------------------	---

Гђа Anna Nowak-Wood, је поставила питање када се може очекивати јавни позив за Меру 7. **Гђа Миљковић** је одговорила да се позив може очекивати средином фебруара 2025. године, као и да је у току процес израде Правилника за спровођење Мере 7. У наставку је **гђа Nowak-Wood** указала да је идеја да се подстакну нови сектори у оквиру Мере 7, што је и био разлог за повећање броја бодова. Такође, најавила је ревизорску мисију DG AGRI и

истакла да су у појединим земљама чланицама Европске уније утврђени случајеви злоупотребе средстава у оквиру Мере 7. Подвукла је циљеве Мере 7 који се тичу диверзификације пољопривредне производње и стварања нових радних места. Истакла је да предлог измене Програма који се тиче неприхватљивости члана пољопривредног газдинства као корисника у оквиру Мере 7 није потекао од стране Европске комисије, већ да је то у складу са националним правилима. Такође, најавила је да се могу очекивати додатни коментари по питању предлога измене у оквиру Мере 4. Поставила је питање када се може очекивати подношење пакета за поверавање послова спровођења буџета за нове мере. **Гђа Миљковић** је у одговору истакла да ће са аспекта ИПАРД Управљачког тела бити предузети сви кораци како би пакет за поверавање нових мера био поднет до краја првог квартала 2025. године и додала да у овом процесу учествује више актера.

Тачка 10 Дневног реда: Предлог Акционог плана за Техничку помоћ за 2025. годину

Гђа Сања Продановић, руководилац Групе за Техничку помоћ и промоцију ИПАРД програма, ИПАРД Управљачко тело, представила је Акциони план за Техничку помоћ за 2025. годину са посебним акцентом на активности које ће бити финансиране кроз ову Меру.

Тачка 10.1 Дневног реда: Дискусија и процедура гласања

Гђа Јасмина Миљковић је позвала присутне да започну дискусију у вези са претходним излагањем.

Гђа Anna Nowak-Wood, истакла је значај Мере 9 и изразила наду да ће наредна седница ОП бити реализована кроз Меру 9. Такође, осврнула се на активности из Акционог плана које се тичу Мере 4 и Мере 5 и навела да се нада да ће ове активности бити спроведене током наредне године.

Након спроведене процедуре гласања, **гђа Миљковић** је констатовала да је Предлог Акционог плана за Техничку помоћ за 2025. годину једногласно усвојен.

Одлука број 5	Предлог Акционог плана за Техничку помоћ за 2025. годину усвојен је једногласно.
----------------------	--

Тачка 11 Дневног реда: Извештај Ревизорског тела за 2023. годину

Гђа Милена Милојевић, в.д. директора Канцеларије за ревизију система управљања средствима ЕУ, Ревизорско тело, представила је спроведене активности Ревизорског тела током 2023. и 2024. године, са освртом на спроведене ревизије, као и утврђене налазе и препоруке током тих ревизија.

Тачка 12 Дневног реда: Представљање Сталне конференције градова и општина

Гђа Слађана Грујић, програмски директор за економски развој, Сектор за економски развој, СКГО, представила је активности СКГО, организациону структуру, као и актуелне пројекте. Током излагања пружила је детаљнији приказ активности СКГО које се тичу ИПАРД програма. Такође, нагласила је да је са аспекта јединица локалне самоуправе најзначајнија Мера 6, а у циљу унапређења квалитета живота у руралним подручјима. Нагласила је да је СКГО на располагању по питању пружања подршке за спровођење Мере 5 и Мере 6.

Тачка 13 Дневног реда: Дискусија

Гђа Anna Nowak-Wood, захвалила се СКГО на подршци у организације седнице ОП и додала да је подршка СКГО са аспекта Мере 5 и Мере 6 од круцијалне важности.

Г. Ненад Будимовић, Привредна комора Србије, осврнуо се на Акциони план за Техничку помоћ и указао да је у претходном периоду одржан низ промотивних активности у вези са Мером 7, а уз подршку Привредне коморе Србије. Предложио је укључивање сличних промотивних активности у Акциони план за Техничку помоћ и додао да Привредна комора Србије има техничке могућности за подршку у реализацији оваквих активности. **Гђа Миљковић** се захвалила Привредној комори Србије на пруженој подршци и навела да је интенција да се промоција Мере 7 интензивира пре објављивања Првог јавног позива за ову Меру, са посебним акцентом на нове секторе. Додала је да је буџет у оквиру Мере 9 тренутно фокусиран на нове мере. Истакла је да ће сарадња са Привредном комором Србије по питању промоције Мере 7, али и Мере 3 бити настављена и у будућности.

Тачка 14 Дневног реда: Предлог дневног реда и датум наредне седнице

Гђа Јасмина Миљковић је навела да је предлог Европске комисије да се наредна седница ИПАРД III ОП одржи у другој половини јуна 2025. године и изразила наду да ће наредна седница бити реализована из средстава Мере 9.

Тачка 15 Дневног реда: Затварање Четврте седнице ИПАРД III ОП

Четврта седница ИПАРД III ОП закључена је обраћањем **гђе Јасмине Миљковић**, која се захвалила присутнима на учешћу и њиховом доприносу. Такође, још једном се захвалила СКГО на пруженој подршци у организацији седнице.

III Резиме

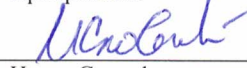
Закључак	ИПАРД III Одбор за праћење	Активности које следе
Усвајање Предлога дневног реда Четврте седнице ИПАРД III ОП	Предлог дневног реда Четврте седнице ИПАРД III ОП усвојен је једногласно	
Усвајање Предлога записника са Треће седнице ИПАРД III ОП	Предлога записника са Треће седнице ИПАРД III ОП усвојен је једногласно	
Именовање чланова/заменика чланова ИПАРД III ОП	Информација	
Усвајање Предлога измене критеријума селекције у оквиру Мере 7	Предлог измене критеријума селекције у оквиру Мере 7 усвојен је једногласно	
Усвајање Предлога Друге измене ИПАРД III програма	Предлог Друге измене ИПАРД III програма је усвојен	Усвајање Друге измене ИПАРД III програма од стране ЕК и од стране Владе РС
Усвајање Предлога Акционог плана за Техничку помоћ за 2025. годину	Предлог Акционог плана за Техничку помоћ за 2025. годину усвојен је једногласно	Спровођење активности из Акционог плана
Спровођење ИПАРД III програма	Информација	Усвајање правилника; Расписивање јавних позива.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ

др Александар Мартиновић
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде

Секретаријат ИПАРД III ОП

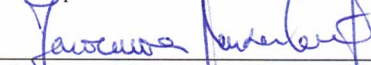
Припремила:

Ивана Словић, саветник, Група за праћење, вредновање и извештавање о ИПАРД програму

Контролисала:

Тијана Маринковић Денда, руководица Групе

Одобрила:

Јасмина Миљковић, шеф ИПАРД Управљачког тела, начелник Одељења за управљање ИПАРД програмом